

บทที่ 2

การส่งมอบ

มาตรา 523 บัญญัติว่า "การให้หนี้ ท่านว่าย่อมสมบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ให้"
การให้นอกจากจะต้องมีการแสดงเจตนายอมรับเอาทรัพย์สินที่ให้แล้ว ยังต้องได้มีการส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับด้วย ถ้าไม่มีการส่งมอบแล้วการให้นั้นก็ยังไม่สมบูรณ์จะสำเร็จไม่ได้ ผู้ให้ไม่ผูกพันและผู้รับก็ไม่มีสิทธิเรียกร้องทรัพย์สินจากผู้ให้ ในกรณีนี้แสดงว่าความสมบูรณ์ของการส่งมอบตามมาตรา 523 เป็นแบบอย่างหนึ่งของสัญญาตามมาตรา 152 และถ้าไม่ทำตามแบบตกเป็นโมฆะ แต่มีนักนิติศาสตร์บางท่านกล่าวว่าความสมบูรณ์ของการส่งมอบตามสัญญาให้ไม่ใช่แบบตามมาตรา 152 ซึ่งเป็นบททั่วไป แต่เป็นแบบเฉพาะของสัญญาให้ เพียงแต่ทำให้การให้นั้นไม่สมบูรณ์เท่านั้น ซึ่งผลเหมือนกันคือทำให้ไม่สามารถบังคับกันได้ระหว่างคู่สัญญา

การส่งมอบจะกระทำโดยวิธีใด

การส่งมอบนั้นอาจจะกระทำโดยตรงหรือโดยปริยายก็ได้ ตามมาตรา 462 ในลักษณะซื้อขาย ผู้ขายจะกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ สุดแต่ว่าเป็นผลให้ทรัพย์สินนั้นไปอยู่ในเงื้อมมือของผู้ซื้อ สำหรับการให้ผู้ให้จะส่งมอบโดยกระทำอย่างใดก็ได้ให้ทรัพย์สินที่ให้ตกไปอยู่ในเงื้อมมือของผู้รับ ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แต่ละกรณีและลักษณะของทรัพย์สินแต่ละชนิด การแสดงออกจะโดยกิริยาหรือวาจาโดยตรงหรือปริยายก็ได้ เช่น ให้รถยนต์โดยส่งมอบแต่ตัวรถยนต์ให้แก่ผู้รับอย่างเดียวไม่เพียงพอต้องมอบรถยนต์พร้อมกับส่งกุญแจรถยนต์ด้วย ซึ่งอาจจะเทียบเคียงได้กับการส่งมอบสิทธิครอบครองตามมาตรา 1378 ถึงมาตรา 1380 การโอนไปซึ่งการครอบครองนั้นย่อมทำได้โดยส่งมอบทรัพย์สินที่ครอบครอง หมายความว่า จะทำอย่างไรก็ตามให้ทรัพย์สินตกไปอยู่ในความครอบครองของผู้รับ เช่น ผู้รับมาขอรับแล้วเอาทรัพย์สินไปจากผู้ให้โดยผู้ให้ยินยอมไม่ทักท้วงแต่ประการใด ถือเป็นการส่งมอบแล้ว⁽¹⁾

ถ้าผู้รับหรือผู้แทนของผู้รับยึดถือทรัพย์สินนั้นอยู่แล้ว การโอนไปนั้นจะทำเพียงแสดงเจตนาก็ได้ เช่น ผู้รับครอบครองทรัพย์สินนั้นอยู่ก่อนแล้ว ต่อมาผู้ให้ได้ออกกล่าวด้วยวาจาแยกทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับ ผู้รับก็รับทรัพย์สินไปตามที่ผู้ให้กล่าวยกให้ก็ใช้ได้แล้ว

(1) โปยม เลขยานนท์. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้. คำสอนชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2500.

ถ้าผู้ให้ยังคงครอบครองทรัพย์สินอยู่ การโอนและส่งมอบจะเป็นผลต่อเมื่อผู้ให้แสดงเจตนาว่าต่อไปจะยึดถือทรัพย์สินนั้นแทนผู้รับต่อไป โดยผู้ให้แสดงเจตนาสาธารณะสิทธิ์ และครอบครองยึดถือทรัพย์สินนั้นแทนผู้รับก็เพียงพอแล้ว

ถ้าผู้แทนของผู้ให้ยึดทรัพย์สินอยู่ ผู้ให้อาจสั่งให้ผู้แทนของผู้ให้ซึ่งเป็นบุคคลที่ 3 ส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้รับแทนผู้ให้ก็ได้ เมื่อบุคคลที่ 3 ส่งมอบให้แก่ผู้รับแล้วการให้นั้นย่อมสมบูรณ์ หรือผู้ให้อาจจะสั่งให้ผู้แทนของผู้ให้ซึ่งเป็นบุคคลที่ 3 ว่าจะต่อไปให้ยึดถือทรัพย์สินไว้แทนผู้รับ การส่งมอบก็สมบูรณ์แล้ว

การให้โดยการปลดหนี้เป็นไปตามกฎหมายลักษณะหนี้ จะต้องมีการปฏิบัติกันเป็นพิเศษเป็นพิธีการ โดยไม่ต้องมีการส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้รับ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1737/2500 แผลงลอยเป็นสังหาริมทรัพย์ยกให้แก่กันสำเร็จโดยการส่งมอบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1683/2501 บันทึกการแบ่งทรัพย์สินที่เจ้ามรดกทำขึ้นมิได้ลงลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือของเจ้าของมรดก จึงไม่มีผลเป็นพินัยกรรม แม้จะถือว่าเจ้ามรดกแสดงเจตนากำหนดข้อพินัยกรรมด้วยวาจาต่อหน้า ค. และ อ. แต่ ค. และ อ. ก็มีได้ไปแสดงตนต่อกรรมการอำเภอและแจ้งข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมได้สั่งไว้ ตลอดจนวันเดือนปี สถานที่ที่ทำพินัยกรรม และพฤติการณ์พิเศษ บันทึกการแบ่งทรัพย์สินยอมตกเป็นโมฆะ ไม่มีผลเป็นพินัยกรรม จำเลยซึ่งมิได้เป็นภรรยาเจ้ามรดกโดยชอบด้วยกฎหมายไม่มีสิทธิอ้างเอาประโยชน์จากบันทึกนี้ได้ และไม่มีสิทธิรับมรดก

เจ้ามรดกยังไม่ได้ยกทรัพย์สินพิพาทให้จำเลย การให้ยอมยังไม่สมบูรณ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 244/2522 บิดาฝากเงินกับธนาคารในชื่อเด็กเป็นเจ้าของบัญชี โดยเจตนาฝากเงินให้เด็ก เงินตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเด็กทันทีที่ธนาคารรับเข้าบัญชี บิดาตกลงกับธนาคารว่าบิดาเป็นผู้ลงชื่อถอนเงิน บิดาตาย ธนาคารจ่ายเงินแก่ผู้จัดการมรดกซึ่งขอถอนเงินนั้นเป็นการชอบ ผู้จัดการมรดกรับเงินมาต้องมอบแก่เด็กตามหน้าที่เช่นเดียวกับบิดา เด็กติดตามเอาคืนได้ พร้อมด้วยดอกเบี้ยตั้งแต่วันถอนเงิน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1922/2522 ยกที่ดินไม่มีหนังสือสำคัญกับเรือนและยุ้งข้าวบนที่ดินนั้น ทำให้สิทธิครอบครองของผู้ให้สิ้นสุดลงตามมาตรา 1377 กระบือซึ่งไม่ปรากฏว่ามีทะเบียนสัตว์พาหนะ การให้สมบูรณ์โดยการส่งมอบ ไม่ต้องจดทะเบียน

การส่งมอบนั้นอาจจะทำขณะเดียวกับการแสดงเจตนาให้หนี้ หรืออาจจะกระทำในภายหลังก็ได้ แต่ต้องกระทำก่อนที่ผู้ให้จะถอนคืนการให้หรือผู้ให้ตาย มิฉะนั้นการให้นั้นจะไม่สมบูรณ์ แม้จะส่งมอบภายหลังจากผู้ให้ได้ถอนคืนการให้แล้วหรือผู้ให้ตายแล้ว การให้นั้นก็ใช้ไม่ได้

การให้สิทธิอันมีหนังสือตราสารเป็นสำคัญ

มาตรา 524 บัญญัติว่า "การให้สิทธิอันมีหนังสือตราสารเป็นสำคัญนั้น ถ้ามิได้ส่งมอบตราสารให้แก่ผู้รับ และมีได้มีหนังสือบอกกล่าวแก่ลูกหนี้แห่งสิทธินั้น ท่านว่าการให้ย่อมไม่สมบูรณ์"

สิทธิอันมีหนังสือตราสารเป็นสำคัญนั้นมีหลายอย่าง เช่น สิทธิในตั๋วเงินซึ่งโอนให้กันได้ โดยการสลักหลังและส่งมอบ (มาตรา 917) และอาจโอนไปโดยเพียงส่งมอบ (มาตรา 918) และบทบัญญัติในเรื่องตั๋วแลกเงินบางประการให้นำมาใช้ในตั๋วสัญญาใช้เงิน (มาตรา 985) และเช็คด้วย (มาตรา 989) ซึ่งตั๋วเงินทั้งหมดถือเป็นสิทธิอันมีหนังสือตราสารเป็นสำคัญ การให้กระทำได้ตามมาตรา 524 นอกจากนี้ ยังมีสิทธิอันมีหนังสือตราสารเป็นสำคัญอื่น ๆ อีก เช่น สิทธิตามใบโอนหุ้นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท (มาตรา 1129 และมาตรา 1135) สิทธิตามเอกสารรับฝากทรัพย์สินหรือเงิน (มาตรา 657, มาตรา 672) สิทธิตามใบตราส่ง (มาตรา 614)

ถ้าพิจารณาถึงตัวลูกหนี้แห่งสิทธินี้ต้องพิจารณาตามลักษณะนี้พร้อมกันไปด้วย คือ ตามมาตรา 306 การโอนหนี้โอนจะถึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้คนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะเจาะจง ถ้าไม่ทำเป็นหนังสือการโอนนั้นไม่สมบูรณ์

การโอนหนี้จะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกได้ก็ต่อเมื่อได้บอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ หรือลูกหนี้จะได้ยินยอมด้วยในการโอนนั้น คำบอกกล่าวหรือความยินยอม เช่นว่านี้ต้องทำเป็นหนังสือ ฉะนั้น การให้สิทธิตามตราสารซึ่งบ่งว่าบุคคลใดเป็นเจ้าหนี้จะใช้บังคับแก่ลูกหนี้ได้ก็ต่อเมื่อได้ทำเป็นหนังสือโอนกันด้วย และถ้าการโอนหนี้โอนจะถึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้คนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะเจาะจงแต่สิทธินั้นไม่มีหนังสือตราสาร เช่น การกู้ยืมเงินที่ไม่เกิน 50 บาท การให้สิทธินี้จะต้องปฏิบัติตามมาตรา 306 ด้วย

การให้ที่ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

การให้จะมีได้ทั้งที่เป็นการยกสังหาริมทรัพย์ให้หรือให้อสังหาริมทรัพย์ก็ได้ การให้สมบูรณ์โดยการส่งมอบนั้นถือเป็นหลักทั่วไปของสัญญาให้ ถ้าให้สังหาริมทรัพย์การให้ก็สมบูรณ์โดยการส่งมอบแก่ผู้รับหรือตัวแทนของผู้รับ แต่ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์บางประเภทซึ่งถ้าจะซื้อขายกันต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ การแสดงเจตนาให้อย่างเดียวไม่ทำให้การให้นั้นสมบูรณ์ จะต้องปฏิบัติตามมาตรา 525 ซึ่งบัญญัติว่า "การให้ทรัพย์สินซึ่งถ้าจะซื้อขายกันจะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ท่านว่าย่อมสมบูรณ์ต่อเมื่อได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีเช่นนี้ การให้ย่อมเป็นอันสมบูรณ์โดยมิพักต้องส่งมอบ"

การให้อสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ซึ่งถ้าจะซื้อขายกันจะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่นเดียวกับการซื้อขายกันนั่นเอง การให้จึงจะสมบูรณ์ใช้บังคับได้ กรรมสิทธิ์เปลี่ยนมือจากผู้ให้ไปยังผู้รับแล้วแม้จะยังไม่ได้ส่งมอบทรัพย์สินให้แก่กันก็ตาม

ผลของการให้อสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์บางประเภท ตามมาตรา 456 ถ้าไม่ได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 525 การให้ยืมตกเป็นโมฆะ เพราะถือว่าเป็นแบบตามมาตรา 115 ถ้าไม่ทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้นิติกรรมนั้นยืมตกเป็นโมฆะ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 506/2490 การยกที่ดินให้ใช้เป็นทางสาธารณะไปแล้วนั้น จะให้แก่รัฐบาลหรือเทศบาลก็มีผลเช่นเดียวกัน แม้มิได้จดทะเบียนก็มีผลสมบูรณ์

(หมายเหตุ ถ้าได้มีการแสดงเจตนารับเอาทรัพย์สินและได้ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันแล้ว (มาตรา 1034) มีผลทำให้ทรัพย์สินเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน การให้จึงสมบูรณ์แล้ว)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 499/2491 เจ้าของที่ดินและเรือนได้ยกเรือนให้ผู้อื่นโดยมิได้จดทะเบียน การให้ยืมไม่สมบูรณ์ หากภายหลังผู้ให้ใส่ผู้รับให้หรือเรือนไป ผู้รับหรือเรือนไปแล้ว ดังนี้ เป็นการแสดงว่าผู้ให้ยืนยันการยกให้ และเรือนนั้นไม่อยู่ในสภาพอสังหาริมทรัพย์ การให้ยืมสมบูรณ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 580/2492 การยกเรือนให้ในการแต่งงานตอบแทนกับค่าเรือนหอนั้น ถ้ามิได้จดทะเบียนก็ไม่ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้รับ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5/2495 ยกที่สวนมือเปล่าให้แก่กัน แม้จะทำไมถูกแบบตามกฎหมายก็ตาม ก็ยังถือได้ว่าผู้ให้มิเจตนาสละการครอบครองให้เป็นของผู้รับ เมื่อผู้รับได้เข้าครอบครองที่สวนนั้นตามที่ผู้ให้มิเจตนาสละให้ ผู้รับจึงได้สิทธิครอบครองที่สวนนั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 541/2500 ยกที่ดินมือเปล่ามอบการครอบครองให้แล้ว ผู้รับยืมได้สิทธิครอบครอง โดยมิต้องทำหนังสือและจดทะเบียนการให้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1657/2503 ทำหนังสือยกให้ที่ดินมีโฉนด โดยมิได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น สัญญายกให้ยืมไม่สมบูรณ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 321-322/2504 สิทธิรับจ่านองเป็นอสังหาริมทรัพย์ การยกสิทธิรับจ่านองให้แก่กันต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 74/2505 เมื่อคดีไม่มีประเด็นหรือไม่ได้นำสืบกันมาว่าที่พิพาทเป็นที่บ้านที่สวนตามกฎหมายลักษณะเบ็ดเสร็จ ศาลจะยกคำให้การของผู้ตายซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินรายนี้ในคดีก่อนมาฟังว่าเป็นที่บ้านที่สวน โดยคู่ความคดีนั้นมีได้อ้างเป็นพยาน และไม่ใช้พยานของตนด้วยไม่ได้

ในกรณีเช่นนี้ต้องถือว่าเป็นที่ดินมือเปล่าธรรมดา ต้องบังคับกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ยึดถือมีแต่สิทธิครอบครอง เมื่อสละและโอนการครอบครองให้ผู้รับยกให้

แล้วยอมขาดสิทธิ แม้การยกให้จะไม่ถูกแบบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 525 ผู้รับก็ได้สิทธิครอบครองแล้ว

คำพิพากษาฎีกาที่ 571-572/2508 การที่เจ้าของที่ดินได้สละการครอบครองที่ดินมีโฉนดโดยยกให้แก่วัด และ วัดได้เข้าครอบครองที่นั้นเป็นเวลาเกินกว่า 10 ปีแล้ว เช่นนี้วัดยอมได้กรรมสิทธิ์ แม้ขณะยกให้วัดจะไม่มีการทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ตาม

คำพิพากษาฎีกาที่ 905/2508 การยกที่ดินมีโฉนดให้โดยเพียงแต่พูดด้วยวาจา ไม่ได้ทำเป็นหนังสือจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หาชอบด้วยกฎหมายไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ 2364/2515 สัญญาระหว่างโจทก์จำเลยมีข้อความว่า จำเลยแสดงเจตนาสละสิทธิและการครอบครองยกกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมด้วยสิ่งปลูกสร้างให้โจทก์เข้าครอบครองต่อไป และโจทก์สัญญาว่าจะจ่ายเงินผลประโยชน์ที่ได้จากทรัพย์สินนั้นให้แก่จำเลยหนึ่งในสามจนตลอดชีวิตของจำเลย เป็นสัญญาซึ่งจำเลยมีเจตนายกกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้โจทก์โดยเสน่หา โดยโจทก์มิได้เสียค่าตอบแทนแต่ประการใด แต่จำเลยคงสงวนผลประโยชน์อันเกิดจากทรัพย์สินนั้นไว้เพียงบางส่วน เพื่อใช้สอยในระหว่างที่จำเลยยังมีชีวิตอยู่ ข้อความในสัญญาที่ว่าจำเลยสละการครอบครองให้โจทก์เข้าครอบครองต่อไป คงมีความหมายเพียงว่าจำเลยส่งมอบทรัพย์สินให้โจทก์อันเป็นการปฏิบัติตามสัญญาให้เท่านั้น เมื่อทรัพย์สินที่ให้เป็นที่ดินมีโฉนด การให้จึงต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แม้จะฟังว่าเป็นคำมั่นจะให้ก็ต้องจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เช่นเดียวกัน เมื่อไม่จดทะเบียนนิติกรรมยอมตกเป็นโมฆะ

คำพิพากษาฎีกาที่ 2345/2517 หลังจากโจทก์กับจำเลยที่ 3 สมรสกันแล้ว จำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 ได้ปลูกเรือนพิพาทโดยเจตนาจะยกให้โจทก์กับจำเลยที่ 3 แต่มิได้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ยกให้ตามมาตรา 525 เรือนพิพาทจึงยังเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 อยู่

คำพิพากษาฎีกาที่ 2195/2522 ยกที่ดินตลาดสดและผลไม้มีโฉนดให้สุขาภิบาลเพื่อหาประโยชน์มาปรับปรุงท้องที่ เป็นการให้แก่สุขาภิบาลโดยเฉพาะ มิใช่ให้ใช้เป็นสาธารณประโยชน์ตามมาตรา 1304 เมื่อไม่ได้จดทะเบียนการให้ตามมาตรา 525 ผู้ให้เรียกคืนได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 2261/2524 จ. เจ้าของที่ดินยื่นเรื่องราวขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่อทางอำเภอ แสดงว่าประสงค์จะยกที่พิพาทซึ่งมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้แก่จำเลยโดยการทำนิติกรรม และจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หาใช่เป็นกรณีที่ จ. แสดงเจตนาสละการครอบครองและส่งมอบที่พิพาทให้แก่จำเลยโดยสมบูรณ์ไม่ เมื่อ จ. ถึงแก่กรรมโดยยังไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ การให้ยอมไม่สมบูรณ์ ที่พิพาทยังเป็นมรดกของ จ. อยู่

สัญญาให้ทรัพย์สินหรือค้ำประกันว่าจะให้ทรัพย์สินเหล่านั้น ถ้าได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ย่อมผูกพันผู้ให้ที่จะต้องส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับหรือผู้รับค้ำประกัน ถ้าผู้ให้ไม่ส่งมอบทรัพย์สินหรือยังไม่ได้มอบทรัพย์สินแก่ผู้รับ ผู้รับมีสิทธิที่จะเรียกให้ส่งมอบตัวทรัพย์สินหรือราคาแทนทรัพย์สินนั้นได้ แต่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนในการที่ผู้ให้ไม่ได้ส่งมอบทรัพย์สินนั้นไม่ได้ เพราะผู้รับไม่ต้องตอบแทนอะไรให้แก่ผู้ให้อยู่แล้ว และยังได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยเสน่หาอีกด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1054/2502 บุตรทำสัญญายินยอมแบ่งกำไรให้มารดา เพราะมารดาช่วยค่าขาย ดั่งนี้ สัญญานั้นไม่ใช่เป็นการให้โดยเสน่หา ซึ่งไม่ต้องจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ มารดาก็มีสิทธิฟ้องเรียกเงินตามข้อตกลงนั้นได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 795/2515 การที่ที่ประชุมตั้งบริษัทให้สตัยบ้านหรืออนุมัติให้ใช้เงินแก่ผู้เริ่มก่อตั้งบริษัทเพื่อทดแทนค่าใช้จ่ายที่ผู้เริ่มก่อตั้งบริษัทต้องเสียไปในการเริ่มก่อตั้งบริษัทนั้น หากใช่เป็นการให้เปล่าหรือให้โดยเสน่หาไม่ และจะนำมาตรา 526 มาใช้บังคับไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2537/2523 เมื่อครบกำหนดไถ่ขายฝากแล้ว โจทก์จำเลยทำสัญญากันโดยโจทก์ยอมรับว่าได้ขายฝากที่ดินพิพาทแก่จำเลยและขาดสิทธิไถ่ถอนตกเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยแล้ว จำเลยยอมยกที่พิพาทส่วนหนึ่งให้โจทก์เพื่อมนุษยธรรมที่ได้เป็นเจ้าของมาแต่ดั้งเดิม ดั่งนี้ ไม่มีข้อพิพาทที่จะระงับ และโจทก์ได้ประโยชน์ฝ่ายเดียว เป็นการให้ทรัพย์สินหรือค้ำประกันว่าจะให้ทรัพย์สินเท่านั้น ไม่ใช่สัญญาประนีประนอมยอมความ เมื่อไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่มีผลผูกพันจำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 812/2533 การให้ก่อสร้างมรดกทรัพย์สินแก่ผู้รับนั้นจะสมบูรณ์ตาม ป.พ.พ. ต่อเมื่อได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ บ้านพิพาทเป็นอสังหาริมทรัพย์ เมื่อทางพนักงานเจ้าหน้าที่ยังไม่ได้จดทะเบียนนิติกรรม การให้ดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์ตามกฎหมายกรรมสิทธิ์ในบ้านยังคงเป็นของผู้ให้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4306-4307/2533 จำเลยขายที่ดินและตึกแถวให้แก่โจทก์ โดยสัญญาว่าจะจัดให้มีการใช้ถนนผ่านตึกแถวกว้าง 10 เมตร ครบกำหนด 10 ปีแล้วจะยกให้เป็นทางสาธารณะ เช่นนี้มิใช่การให้หรือค้ำประกันว่าจะให้ แต่เป็นสัญญาต่อเนื่องในการขายที่ดินระหว่างโจทก์กับจำเลย ไม่ตกอยู่ในบังคับที่จะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จึงไม่เป็นโมฆะ เมื่อจำเลยได้จัดให้มีการใช้ถนนผ่านตึกแถวกว้าง 10 เมตร ครบกำหนด 10 ปีแล้ว กลับก่อสร้างปรับปรุงถนนเหลือความกว้างเพียง 3 เมตรเศษ และมีสิ่งกีดขวางต่าง ๆ จึงเป็นการผิดสัญญา

คำพิพากษาฎีกาที่ 4056/2533 การยกให้ระหว่างจำเลยกับผู้ร้องที่ไม่สมบูรณ์เพราะมิได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้โจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกหาได้ไม่ และการที่จำเลยจดทะเบียนยกที่พิพาทให้ภายหลังที่ผู้ร้องทราบว่าจะจำเลยถูกโจทก์ฟ้องและกำลังถูกศาลบังคับให้ชำระหนี้โจทก์ เป็นพฤติการณ์ที่สมคบกันเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ที่พิพาทถูกยึดใช้หนี้โจทก์ การจดทะเบียนยกที่พิพาทให้แก่กันระหว่างจำเลยกับผู้ร้องในพฤติการณ์เช่นนี้เป็นการแสดงเจตนาลวงตกเป็นโมฆะ ไม่มีผลบังคับกันได้ตามมาตรา 118

คำพิพากษาฎีกาที่ 20/2434 มารดาโจทก์ยกที่ดินพิพาทให้โจทก์ด้วยวาจา ไม่ได้ทำหลักฐานเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ การให้ดังกล่าวจึงไม่สมบูรณ์ตามมาตรา 425, 456 โจทก์จึงไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท ที่ดินพิพาทยังเป็นของมารดาโจทก์ โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องเรียกที่ดินพิพาทจากจำเลยซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกของมารดาโจทก์ รูปคดีมิใช่เรื่องลามก มิควรได้ตามที่โจทก์อ้างในคำฟ้อง